

મોહનલાલ પટેલની સંકલિત લઘુકથાઓ

મોહનલાલ પટેલ

મોહનલાલ પટેલની સંકલિત લઘુકથાઓ

મોહનલાલ પટેલ

શ્રી મોહનલાલ પટેલ અમૃતપર્વ સમિતિ

ગાંધીનગર

અમદાવાદ

૨૦૨૧

MOHANLAL PATELNI SANKALIT LAGHUKATHAO

by Mohanlal Patel

Published by Mohanlal Patel Amrutparva Samiti

C/o. Manibhai Prajapati

A/4, Kadi Sarva Vishwavidyalaya Staff Quarters

L.D.R.P. Engineering College Campus, Sector-15

Gandhinagar-382016. M. 9601273836

© મોહનલાલ પટેલ

પ્રથમ આવૃત્તિ : ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૨

પૃષ્ઠ : ૧૨+૪૭૬

સ્વ. મોહનલાલ બા. પટેલ (૧૯૨૭-૨૦૨૦)ની
સ્મૃતિમાં સાદર-સન્નેહ ભેટ

પ્રકાશક :

મોહનલાલ પટેલ અમૃતપર્વ સમિતિ

C/o. મણિભાઈ પ્રજાપતિ

A/4 કડી સર્વ વિશ્વવિદ્યાલય સ્ટાફ ક્વાર્ટર્સ,

એલ.ડી.આર.પી. એન્જિનિયરિંગ કોલેજ કેમ્પસ, સેક્ટર-૧૫

ગાંધીનગર-૩૮૨૦૧૬ મો. ૯૬૦૧૨૭૩૮૩૬

પ્રસ્તાવના

ત્રીજો શતક અને આગળ...

‘પ્રત્યાલંબન’. ‘ઝાકળમાં સૂરજ ઊગે’, ‘૮૮ લઘુકથાઓ’, ‘વિકલ્પ’ વગેરે ગ્રંથસ્થ થયેલા બારમેઘની ઓકાતથી જીવનના સર્વક્ષેત્રોના અનુભવની સૂક્ષ્મમાં સૂક્ષ્મ લાગણીઓ, જેનું નામ પણ આપી શકાય તેમ નથી, લઘુકથાના રૂપમાં આકૃત કરીને અઢળક પ્રશંસા પામ્યા પછી અનિવાર્ય જણાતાં આ પ્રસ્તાવના લખવાની ચેષ્ટા આદરવી પડી છે. જે કદાચ લઘુકથાના ચાહકો અને ભાવકો માટે અણગમા રૂપ થઈ પડે.

આરંભે મારી નવલકથા સાથે પ્રથમ પ્રીતની વાત... સાહિત્યના ક્ષેત્રમાં મારો મૂળભૂત લગાવ નવલકથા સાથે...

રવાણી પ્રકાશન ગ્રૂપમાં રવાણી સાથે હું દેશી તેમજ વિદેશી નવલકથાઓની ખૂબ ચર્ચા કરતો. એ વખતે રવાણીનું બુકસેલર તરીકે કામ કરતા ભાઈ અમારી વાતો ધ્યાનથી સાંભળતા. આ ભાઈને બુક સેલર તરીકે અનેક સંસ્થાઓ સાથે શૈક્ષણિક તથા લાઇબ્રેરીની સંસ્થાઓ સાથે સંબંધ ખરો, એટલે કોઈક પળે એને પણ એકાદ નવલકથા પ્રકાશિત કરવાની ઇચ્છા થઈ આવી હશે. જેની એકપણ નવલકથા પ્રગટ ન થઈ હોય એવો કોઈ લેખક સામે આવીને મળે ખરો ? આવા ખ્યાલથી એણે એક દિવસ મને એક નવલકથા લખી આપવા સૂચવ્યું. આ દરખાસ્ત મને ગમી ગઈ અને મેં એની માગણી સ્વીકારી લીધી. અને મેં એને ‘તંતુ બંધ’ શીર્ષક સાથેની ઝટપટ એક નવલકથા લખીને આપી. ‘તંતુ બંધ’ શીર્ષક સાંભળીને એનું મોં બગડી ગયું. એણે કહ્યું આ શીર્ષક તો ન ચાલે. એણે ‘હેતનાં પારખાં’ નામ સૂચવ્યું. થોડા અણગમા સાથે મેં સ્વીકાર્યું.

મારી સ્થિતિ જંગલમાં કળા કરીને નાચતા મોર જેવી થઈ. જંગલમાં આ રીતે કળા કરીને નૃત્ય કરતા મોરને કોણ જુએ ? મારી આ નવલકથા પ્રકાશકના પર્યાપ્ત આર્થિક ભંડોળના અભાવે મુદ્રણાલયમાંથી મુક્ત ન થઈ શકી. એટલે પ્રકાશકે ધીરે-ધીરે છૂટક-છૂટક નાણાં આપીને કેટલીક પ્રતો લેવા માંડી. એ તો પ્રતો જાણીતા અવલોકનકારો અને વિવેચકોને પહોંચાડવા માંડી. અવલોકનકારો અને વિવેચકોનો અદ્ભુત પ્રતિભાવ સાંપડ્યો. જેના વિશે મારી આત્મકથા ‘ઘાઇમ કેપ્સ્યૂલ’માં વિગતે મેં લખ્યું છે. અનંતરાય રાવળે તો લખ્યું હતું : અઢી કલાકમાં નવલકથા વાંચી પણ

ગયો. ભીલી બોલીનો સારો એવો પ્રયોગ થયો છે. એક નવા પ્રકારની પ્રણયકથા તમે આપી છે. એવો ઘણાબધા લેખકોનો અભિપ્રાય છે. આવા સારા અભિપ્રાયો સાંપડ્યા એની પાછળ દરેક પ્રકારના જીવનને નિહાળવાની દૃષ્ટિ રહેલી છે. અમારું સંયુક્ત કુટુંબ, ઘરમાં ૧૭ માણસોનો કાફલો, વેપાર-ધંધા-રોજગાર બધું સહિયારું, એ વર્ષોમાં જંગલની દાંતા રેન્જમાં અઢાર ઉત્પાદનોનો ઠેકો અમે રાખેલો. જંગલમાં જંગલવાસીઓ છૂટાછવાયાં ઝૂંપડાના ગામમાં વસે. એ બધાં જંગલની આ પેદાશો એકઠી કરીને અમે નીમેલા એજન્ટોને એ વેચે. મારા મોટાભાઈને બદલે હું પોતે આ એજન્ટો પાસેથી હિસાબ લેવા ઊંટ પર બેસીને જતો. આના કારણે જંગલવાસીઓની જીવન પદ્ધતિ વિશે મને ઘણી જાણકારી મળી અને એ જાણકારીના કારણે મારી ‘હેતનાં પારખાં’ નવલકથામાં સાચું જીવન પ્રગટ પામ્યું છે. આમ આ વિશે ઘણુંબધું કહી શકાય, પણ લઘુકથામાં મારી લોકપ્રિયતા મારા નવલકથાકાર તરીકેના પ્રભાવને ઢાંકી દેવાની એક દહેશત ઊભી થઈ અને એ દહેશત દ્વારા નવલકથાકાર તરીકે નવલકથાકારને અન્યાય ન થાય એ માટે આ પ્રસ્તાવનાનું લખાણ કરવું પડ્યું છે. પણ ભાવકોને ન ગમે એવી આશીર્વાદરૂપ એક એવી ઘટના અસ્તિત્વમાં આવી છે. હું ઝામરની તીવ્ર માંદગીનો ભોગ બન્યો છું, એટલે હવે કશું લખવા માટે મારા માટે શક્ય રહ્યું નથી. કોઈ પણ સાહિત્યસ્વરૂપની વિકાસપ્રક્રિયા એ એનો પ્રથમ ધર્મ. લઘુકથામાં આ પ્રક્રિયા અસાધારણ રૂપે જોવા મળે છે. અત્યંત સૂક્ષ્માં સૂક્ષ્મ લાગણીનો આ પ્રક્રિયામાં વ્યાપ અને વિસ્તાર ભૌમિતિક વેગે વધતાં રહ્યાં છે. માત્ર એક જ લાગણીની સાથે અન્ય કેટલીક લાગણીઓનું મિશ્રણ આ સ્વરૂપને સંવેદન તરફ લઈ જાય છે અને લઘુકથા સંવેદનનું રૂપ બની રહે છે, એટલે આ સ્વરૂપ સંવેદનકથા નામ ધારણ કરી શકે. લઘુકથા લેખકો, એના ચાહકો, વિવેચકો તરફથી મળેલી અસાધારણ પ્રતિષ્ઠા માટે ગૌરવ અનુભવું છું અને આ માટે લઘુકથાના ચાહકોનો આભાર માનવાની તક લઉં છું. તેમજ આ ચાહકો તરફથી જે મને પ્રાપ્તિ થઈ તેના બદલારૂપે હું પ્રસન્નતા સહ આ પુસ્તક લઘુકથાના ચાહકોને પ્રસાદી સ્વરૂપે ભેટમાં પ્રેમથી અર્પું છું. પુસ્તકના પ્રકાશનમાં શ્રી મણિભાઈ પ્રજાપતિનો ઘણો મોટો ફાળો છે. એમનો પણ અત્રે આભાર માનવાની તક આ પ્રકાશન સમયે લઉં છું.

મોહનલાલ પટેલ

અનુક્રમ

૧. અકસ્માત	૧	૨૭. ઉઠાઉગીરની એક રાત.....	૩૮
૨. અકસ્માત	૨	૨૮. ઉતાવળ	૪૦
૩. અચાનક	૪	૨૯. ઉઠાહરણ	૪૨
૪. અજવાળું	૫	૩૦. ઉપાય	૪૩
૫. અજવાળું જ અજવાળું.....	૬	૩૧. ઊખડચાં ઝાડ	૪૪
૬. અજાણી જગ્યા	૮	૩૨. ઊંઘકારો	૪૫
૭. અજાણ્યો	૮	૩૩. એ કૃષ્ણ હતો.....	૪૬
૮. અનુસંધાન	૧૦	૩૪. એક અપુત્ર માણસનો	
૯. અબોલ પ્રશ્ન	૧૧	પ્રબંધ	૪૮
૧૦. અભિનય	૧૨	૩૫. એક આયમતી સાંજ	૫૦
૧૧. અભિસાર.....	૧૪	૩૬. એક આદર્શ કજોડું.....	૫૧
૧૨. અવળી ગંગા	૧૫	૩૭. એક કામણગારો બોલ	૫૩
૧૩. અંચળા નીચે	૧૭	૩૮. એક ગતકડું	૫૪
૧૪. આ માણસાં !!	૧૮	૩૯. એક ગલીમાંની વાત	૫૫
૧૫. આકૃતિઓ	૨૦	૪૦. એક જ નાવના મુસાફર ..	૫૭
૧૬. આખરે વીજળી ત્રાટકી	૨૧	૪૧. એક તારાંકિત સવાલ.....	૫૮
૧૭. આડકતરું	૨૩	૪૨. એક પાગલ ઉમેદવાર	૫૯
૧૮. આતિથ્ય	૨૪	૪૩. એક ભિખારીની કેફિયત	૬૧
૧૯. આબરૂ	૨૬	૪૪. એક મીઠી ટહુકો	૬૩
૨૦. આવરણ.....	૨૭	૪૫. એક રઢિયાળી રાતનો રંગ	૬૪
૨૧. આવું તો ચાલ્યા કરે.....	૨૮	૪૬. એક વૃદ્ધ એથલીટની	
૨૨. આશ્વાસન	૩૧	પછાડ	૬૫
૨૩. આસક્તિ પર્વ.....	૩૨	૪૭. એક સ્ત્રીની વાત	૬૬
૨૪. આંસુ બોલે ત્યારે.....	૩૪	૪૮. એક સ્થળ જ્યાં.....	૬૮
૨૫. ઓનર બોર્ડ	૩૫	૪૯. એકાન્તે વસંત	૬૯
૨૬. ઉકેલ	૩૬	૫૦. અવોર્ડ	૭૦

૫૧. ઓઝલ ઘર	૭૧
૫૨. ઓટો - દિલ - બહાર	૭૩
૫૩. ઓરતો	૭૪
૫૪. ઓહ, ભયંકર !	૭૫
૫૫. ઓળખ	૭૭
૫૬. ઓળખાણ	૭૮
૫૭. કનકપાત્ર	૭૯
૫૮. કન્યા	૮૧
૫૯. કમલકોશેટો	૮૨
૬૦. કર્ણ	૮૩
૬૧. કાગડા-કોયલની	
જુગલબંધી	૮૫
૬૨. કાગળ	૮૬
૬૩. કાંચળી	૮૮
૬૪. કુરંગી	૯૦
૬૫. કૂતરું	૯૧
૬૬. કેન્સર	૯૨
૬૭. કોઈનું ઘર ભાંગીને... ..	૯૪
૬૮. કોટ	૯૫
૬૯. કોમી હુલ્લડો	૯૭
૭૦. કોયડો	૯૮
૭૧. કૌંચવધ	૧૦૦
૭૨. કલોઝ-અપમાં	
એક દશ્ય	૧૦૧
૭૩. ખરીદી	૧૦૨
૭૪. ખંડિત દ્વંદ્વ	૧૦૪
૭૫. ખાઈ	૧૦૬
૭૬. ખાસ જગ્યાઓ	૧૦૭
૭૭. ખાસડું	૧૦૮
૭૮. ખોજ	૧૦૯

૭૯. ગતિ	૧૧૧
૮૦. ગતિભંગ	૧૧૨
૮૧. ગમન	૧૧૩
૮૨. ગરમ... ગરમ...	
કડક કડક	૧૧૫
૮૩. ગરીબી-રેખાની શોધ ...	૧૧૬
૮૪. ગંધ	૧૧૮
૮૫. ગળિયાં	૧૧૯
૮૬. ગિફ્ટ	૧૨૧
૮૭. ગુલાબ	૧૨૨
૮૮. ગેરસમજ	૧૨૩
૮૯. ઘા	૧૨૫
૯૦. ઘા	૧૨૬
૯૧. ઘોડો	૧૨૮
૯૨. ચક્ર	૧૨૯
૯૩. ચમત્કાર	૧૩૧
૯૪. ચહેરા	૧૩૨
૯૫. ચંપા	૧૩૪
૯૬. ચાવીઓ	૧૩૫
૯૭. ચીકીનો ડબો	૧૩૬
૯૮. ચિંતા	૧૩૮
૯૯. ચુકાદો	૧૩૯
૧૦૦. ચુનીદાદાની આદત	૧૪૧
૧૦૧. ચેલેન્જ	૧૪૨
૧૦૨. ચોકલેટ	૧૪૩
૧૦૩. છનો પેટીમાસ્ટર	૧૪૫
૧૦૪. છપ્પર ફાડકે...!	૧૪૬
૧૦૫. છોડતી	૧૪૯
૧૦૬. જક	૧૫૦
૧૦૭. જનોઈવઢ ઘા	૧૫૧

૧૦૮. જયાફત.....	૧૫૩
૧૦૯. જવાબ.....	૧૫૪
૧૧૦. જસુમતીનો સંદર્ભ શા માટે ?	૧૫૫
૧૧૧. જંજાળ	૧૫૭
૧૧૨. જાકારો.....	૧૫૮
૧૧૩. જુગલ.....	૧૬૦
૧૧૪. જે જિંદગીભર ન કહી શક્યાં એ !	૧૬૧
૧૧૫. જે વાત માએ કહી હતી	૧૬૩
૧૧૬. જેથી કરીને.....	૧૬૪
૧૧૭. જેની જેવી તરસ.....	૧૬૬
૧૧૮. ઝળઝળિયાં	૧૬૭
૧૧૯. ઝાંઝવાંનાં જળ.....	૧૬૯
૧૨૦. ટહુકો	૧૭૧
૧૨૧. ટાઈમ કેપ્સ્યુલ.....	૧૭૨
૧૨૨. ટિકિટ વગરનો કાર્યક્રમ ..	૧૭૩
૧૨૩. ટ્રક-ડ્રાઈવર.....	૧૭૪
૧૨૪. 'ઠેર, મૈં આતા હૂં'	૧૭૬
૧૨૫. ઠેસ	૧૭૭
૧૨૬. ડબલ્સ	૧૭૮
૧૨૭. ઢાંકણ.....	૧૮૦
૧૨૮. તમે આવ્યા...?.....	૧૮૧
૧૨૯. તરસ.....	૧૮૩
૧૩૦. તલાશ.....	૧૮૪
૧૩૧. તાજી હવા	૧૮૬
૧૩૨. તેજાબની લકીરો	૧૮૭
૧૩૩. તૃપ્તિના ઓડકાર.....	૧૮૯
૧૩૪. ત્યારે.....	૧૯૦

૧૩૫. થાક	૧૯૨
૧૩૬. દટાયેલી વાત	૧૯૩
૧૩૭. દરિયો શારતી નજર	૧૯૪
૧૩૮. દારૂ અને દેવતા	૧૯૬
૧૩૯. દાહ.....	૧૯૭
૧૪૦. દાળમાં કાળું.....	૧૯૯
૧૪૧. દિગ્ભ્રાન્ત	૨૦૦
૧૪૨. દીવાનો.....	૨૦૧
૧૪૩. દીકરો	૨૦૩
૧૪૪. દીવાલ.....	૨૦૪
૧૪૫. દીવાલ પાછળના સંવાદ.....	૨૦૫
૧૪૬. દીવાલની શોભા.....	૨૦૭
૧૪૭. દુર્ગતિ	૨૦૮
૧૪૮. દેશદ્રોહી.....	૨૧૦
૧૪૯. દોરડા પરનો નટ	૨૧૧
૧૫૦. દ્વિરૂપ	૨૧૩
૧૫૧. ધક્કો.....	૨૧૪
૧૫૨. ધડાકો.....	૨૧૬
૧૫૩. ધૃતરાષ્ટ્ર	૨૧૮
૧૫૪. ધ્વજદિન	૨૧૯
૧૫૫. ધ્વંસ	૨૨૧
૧૫૬. નરકયાત્રા	૨૨૨
૧૫૭. નશો.....	૨૨૪
૧૫૮. નળરાજા	૨૨૫
૧૫૯. નાથુભાઈ બંકો.....	૨૨૭
૧૬૦. નામની વાત	૨૨૮
૧૬૧. નિગ્રહ	૨૩૦
૧૬૨. નિર્વેદ	૨૩૧
૧૬૩. નિલયે જે કર્યું એ... ..	૨૩૩
૧૬૪. નિશાન	૨૩૫

૧૬૫. નિશાની.....	૨૩૬
૧૬૬. નિસબત.....	૨૩૮
૧૬૭. પકડાઈ જવું એટલે ? ...	૨૩૯
૧૬૮. પડઘાતો પ્રશ્ન.....	૨૪૧
૧૬૯. પતંગિયું.....	૨૪૨
૧૭૦. પથ્થર શો ચહેરો.....	૨૪૪
૧૭૧. પરખ.....	૨૪૫
૧૭૨. પર્યટન, પાર્ટી અને એવું બધું... ..	૨૪૬
૧૭૩. પાયલાગણ.....	૨૪૭
૧૭૪. પાર્વતીના પગલે પગલે ..	૨૪૮
૧૭૫. પાર્સિંગ શો.....	૨૫૦
૧૭૬. પાળ.....	૨૫૧
૧૭૭. પાંચ ફેરા.....	૨૫૩
૧૭૮. પિયરનો માણસ.....	૨૫૫
૧૭૯. પીછેહઠ.....	૨૫૬
૧૮૦. પીછો.....	૨૫૮
૧૮૧. પૂર્ણવિરામ.....	૨૫૯
૧૮૨. પ્રતિઘોષ.....	૨૬૦
૧૮૩. પ્રત્યાલંબન.....	૨૬૨
૧૮૪. પ્રથમ પુણ્યતિથિ.....	૨૬૩
૧૮૫. પ્રશ્ન.....	૨૬૫
૧૮૬. પ્રાણપ્રતિષ્ઠા.....	૨૬૬
૧૮૭. ફરાતાળ.....	૨૬૭
૧૮૮. ફલશ્રુતિ.....	૨૬૮
૧૮૯. ફળદાયી પ્રકોપ.....	૨૭૦
૧૯૦. ફળશ્રુતિ.....	૨૭૧
૧૯૧. ફેંસલો.....	૨૭૩
૧૯૨. બદબૂ.....	૨૭૪
૧૯૩. બાજ-નજર.....	૨૭૬

૧૯૪. બાળમજૂર.....	૨૭૭
૧૯૫. બિઝનેસ સિક્રેટ.....	૨૭૮
૧૯૬. બીક.....	૨૮૦
૧૯૭. બીજા એક લક્ષ્મણની વાત.....	૨૮૧
૧૯૮. બુદ્ધાવતાર.....	૨૮૨
૧૯૯. બે પાણીદાર મોતીની વાત.....	૨૮૩
૨૦૦. બોરસલ્લી.....	૨૮૫
૨૦૧. બોલતી ગૂંચ.....	૨૮૬
૨૦૨. ભગવાનની છબી.....	૨૮૮
૨૦૩. ભટકતો જીવ.....	૨૮૯
૨૦૪. ભરતમુનિ.....	૨૯૧
૨૦૫. ભરોસો.....	૨૯૨
૨૦૬. ભૂલ.....	૨૯૪
૨૦૭. ભેટ.....	૨૯૫
૨૦૮. ભોંઈપ.....	૨૯૬
૨૦૯. મડાગાંઠ.....	૨૯૮
૨૧૦. મધુ.....	૨૯૯
૨૧૧. મનનાં રખોપાં.....	૩૦૦
૨૧૨. ટાટ.....	૩૦૨
૨૧૩. મમ્મી.....	૩૦૩
૨૧૪. મરણ.....	૩૦૫
૨૧૫. મહુડો.....	૩૦૬
૨૧૬. મહોરાં.....	૩૦૭
૨૧૭. મા...!.....	૩૦૮
૨૧૮. માણસજાત...!.....	૩૧૦
૨૧૯. માણેક ગુજરી ગઈ !	૩૧૧
૨૨૦. માતંગી-મલય-માધવી	૩૧૨
૨૨૧. માતૃહૃદય.....	૩૧૪

૨૨૨. માધ્યમ	૩૧૫
૨૨૩. માનો ચહેરો	૩૧૬
૨૨૪. માયા	૩૧૮
૨૨૫. મારિયાની આંખ	૩૧૯
૨૨૬. માળા	૩૨૧
૨૨૭. મીઠાં ફળ - માઠાં ફળ	૩૨૨
૨૨૮. મુરબ્બી	૩૨૪
૨૨૯. મુષક માર્જારયો	૩૨૫
૨૩૦. મોક્ષ	૩૨૭
૨૩૧. મૌન	૩૨૮
૨૩૨. યાદી બહારનો માણસ ...	૩૩૦
૨૩૩. યુદ્ધ	૩૩૧
૨૩૪. યુદ્ધજવર	૩૩૨
૨૩૫. યુદ્ધનો પહેલો કોઠો	૩૩૪
૨૩૬. યુદ્ધવિરામ	૩૩૫
૨૩૭. યુનિફોર્મ	૩૩૭
૨૩૮. રક્તરેખા	૩૩૮
૨૩૯. રખડુ	૩૩૯
૨૪૦. રણખજૂરી	૩૪૧
૨૪૧. રંગના કુવારા	૩૪૩
૨૪૨. રાડ	૩૪૪
૨૪૩. રાતવાસો	૩૪૫
૨૪૪. રિહર્સલ	૩૪૭
૨૪૫. રુગ્ણાલયના દરવાજે	૩૪૮
૨૪૬. રુચાની કેફિયત	૩૫૦
૨૪૭. રૂખસદ	૩૫૧
૨૪૮. રૂપાના વાળ	૩૫૩
૨૪૯. લગાવ	૩૫૪
૨૫૦. વિફ્ટનાં બે તીર	૩૫૬
૨૫૧. લુપ્ત કાવ્યની કથા	૩૫૭

૨૫૨. લૂલી	૩૫૮
૨૫૩. લોકોનું તો એવું !	૩૫૯
૨૫૪. વચન એટલે વચન	૩૬૧
૨૫૫. વટ	૩૬૩
૨૫૬. વતન	૩૬૪
૨૫૭. વર્ષગાંઠ	૩૬૫
૨૫૮. વહેલી પરીઢનું સપનું ..	૩૬૬
૨૫૯. મંથન	૩૬૮
૨૬૦. વળગણ	૩૬૯
૨૬૧. વળતર	૩૭૧
૨૬૨. વળામણાં	૩૭૨
૨૬૩. વન્ધ્ય ઝરણું	૩૭૪
૨૬૪. વસંત અને ટહુકો	૩૭૬
૨૬૫. વિકલ્પ	૩૭૭
૨૬૬. વિસ્ફોટ	૩૭૮
૨૬૭. વેણ	૩૮૦
૨૬૮. શરત	૩૮૨
૨૬૯. શરાબી મન	૩૮૪
૨૭૦. શર્ટ	૩૮૫
૨૭૧. શિલ્પાને એ ન સૂઝ્યું ..	૩૮૭
૨૭૨. શિવાંગી	૩૮૮
૨૭૩. શૂન્યાવકાશ	૩૮૯
૨૭૪. શેફાલી	૩૯૧
૨૭૫. શેષ મુસાફર	૩૯૨
૨૭૬. સમજણ	૩૯૪
૨૭૭. સમરથરાયનું કલેક્શન ..	૩૯૫
૨૭૮. સવાલ	૩૯૭
૨૭૯. સંકેત	૩૯૮
૨૮૦. સંક્રાન્તિ	૪૦૦
૨૮૧. સંપેતરું	૪૦૧

૨૮૨. સંસ્કાર.....	૪૦૨
૨૮૩. સાગરિકા	૪૦૪
૨૮૪. સાદી વાત.....	૪૦૫
૨૮૫. સારા સમાચાર.....	૪૦૬
૨૮૬. સિદ્ધાર્થ.....	૪૦૮
૨૮૭. સુખરામ બિલ્ડિંગ	૪૦૮
૨૮૮. સુખિયા લોકો.....	૪૧૧
૨૮૯. સૂનકાર	૪૧૩
૨૯૦. સેન્ડલ	૪૧૪
૨૯૧. સેવન ડાઉન.....	૪૧૬
૨૯૨. સો નૂર કપડાં.....	૪૧૮
૨૯૩. સોડ	૪૧૯

૨૯૪. સ્ત્રીઓ.....	૪૨૧
૨૯૫. સ્નેહગાંઠ.....	૪૨૨
૨૯૬. સ્પર્શ.....	૪૨૩
૨૯૭. સ્મૃતિ	૪૨૪
૨૯૮. સ્વાગતમ્-ફાગતમ્ ન ચાલે	૪૨૬
૨૯૯. સ્વાદ.....	૪૨૭
૩૦૦. હરિશ્ચંદ્ર	૪૨૮
૩૦૧. હવે ક્યારે...?	૪૩૦
૩૦૨. હળોતરા.....	૪૩૧
૩૦૩. હિસાબ	૪૩૩
૩૦૪. હું જ કહી દઉં...!	૪૩૪

પરિશિષ્ટ-૧ : ચાવીરૂપ શબ્દસૂચિ

ડૉ. ઊર્જિતા પટેલ - મણિભાઈ પ્રજાપતિ..... ૪૩૬

પરિશિષ્ટ-૨ : ગુજરાતી લઘુકથા : વાઙ્મયસૂચિ

સંપા. ડૉ. ઊર્જિતા પટેલ, મણિભાઈ પ્રજાપતિ..... ૪૪૮

પરિશિષ્ટ-૩ : સાહિત્ય-સર્જન..... ૪૬૭

પરિશિષ્ટ-૪ : કેટલાક અભિપ્રાયો..... ૪૬૦

પરિશિષ્ટ-૨

ગુજરાતી લઘુકથા : વાઙ્મયસૂચિ

સંપાદકો

ડૉ. ઊર્જિતા પટેલ, મણિભાઈ પ્રજાપતિ

૦૦૧. અંધારિયા, રવીન્દ્ર. 'વિ. વિદ્યાનગર', 'જીવનપ્રકાશ', 'સાંપ્રત' વગેરે સામયિકોમાં લઘુકથાઓ પ્રકાશિત. 'ડાંગ', 'ચોર', 'પ્રયત્ન', 'રોઝી' વગેરે લેખકની શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૦૨. આહલપરા, નટવર (૧૯૮૩). હથેળીમાં નક્ષત્ર. રાજકોટ : હેતલ પ્રકાશન.
૦૦૩. _____ (૨૦૦૮). ફણગો. રાજકોટ : ભરાડ ફાઉન્ડેશન.
૦૦૪. _____ (૨૦૧૧). કાણે કાણે સૂર્યોદય. અમદાવાદ : શબ્દલોક પ્રકાશન. ૧૪૦ લઘુકથાઓ પ્રકાશિત. 'લાડવો', 'માં', 'રોકાણ' વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૦૫. ઇસ્માઈલી, નસીર. 'ઝુલીન', 'ઉદયાસ્ત' વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૦૬. કડિયા, રામજીભાઈ (૧૯૮૭). મધુપ્રિયા. કડી : નિલેષ કડિયા, (ભગવતી સ્ટોર, સ્વામીનારાયણ મંદિર સામે, ગંજબજાર, કડી). ૬૬ લઘુકથાઓ. 'પરીક્ષા', 'ઢીંગલી', 'નાપાસ' વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૦૭. કડિયા, રામજીભાઈ અને ત્રિવેદી, રમેશ, સંપા., (૧૯૮૬). કથાસેતુ. અમદાવાદ : ગૂર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય.
૦૦૮. કડિયા, સુરેન્દ્ર. 'પંચાણું વર્સિસ સિત્તેર' વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૦૯. કડીકર, યશવંત. 'જાંબુ' વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૧૦. કાયા, રવજીભાઈ, બોરાણિયા, હસમુખભાઈ અને ગોહિલ, ભારતીબહેન (૨૦૧૪). પળપળનો પડકાર. રાજકોટ : ભરાડ ફાઉન્ડેશન. ત્રણેય લેખકોનો સંયુક્ત સંચય. કાયા, રવજીભાઈ : નિબંધ, 'મોહરું', 'શતમ્ જીવ શરદ' વગેરે, હસમુખ બોરાણિયા : 'શાપિત પરી', 'બા આવ્યાં' વગેરે, ભારતી ગોહિલ : 'બીલી', 'પહેલો અધિકાર', 'વેશપલટો' વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૧૧. કાલરિયા, શૈલેશ 'દોસ્ત' (૨૦૧૮). કાણોનું સામ્રાજ્ય. મોરબી : લેખક

- (કેશવનગર, તા. મોરબી); વિકેતા: અમદાવાદ : પ્રણવ પ્રકાશન. ૫૧ લઘુકથાઓ. ‘આફ્ટરશોક’, ‘ઘરનું ઘર’, ‘પ્રવાસ’, ‘પિતૃતર્પણા’, ‘ઉદારતા’ વગેરે લેખકની પસંદગીની ધ્યાનપાત્ર લઘુકથાઓ.
૦૧૨. કાસમ જખી (બ્લોચ, કાસમ એન.) ‘ભગવાન કા ઘર’ વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૧૩. કલાર્ક, ફિલિપ. (૨૦૦૮, ૨જી આ. ૨૦૧૦). બારી. અમદાવાદ : રન્નાદે પ્રકાશન. ૬૩ લઘુકથાઓ : ‘બારી’, ‘શુભયાત્રા’, ‘નિદાન’, ‘ઈશુનાં ઘેટાં’, ‘ટપાલી’ વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૧૪. ગાંધી, ધર્મેશ. ‘કુમાર’, વગેરેમાં પ્રકાશિત ‘વારસાઈ’, ‘મૂંગું જાનવર’, ‘એક હતી પ્રેરણા’, ‘ઘૂંટવું એટલે’, ‘ચિંચું’ વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૧૫. ગોહિલ, આરતીબા (૨૦૧૭). ચંદનતિલક. ભાવનગર : શ્રી હરદેવસિંહ ગોહિલ. ૩૫ લઘુકથાઓ. ‘શ્રીફળ જેમ’ ‘મહેમાન’, ‘હું માણસ થાઉં તો’ વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૧૬. ગોહિલ, જયંતીલાલ. જુઓ માય ડિયર જયુ.
૦૧૭. ગોહિલ, ભારતીબહેન. જુઓ કાચા, રવજીભાઈ.
૦૧૮. ધારેખાન, ગિરિમા (૨૦૧૮). તેજ તમારા. અમદાવાદ : અમોલ પ્રકાશન. ૪૦ લઘુકથાઓ. ‘રસ્તો’, ‘વાંકી રેખાઓ’, ‘એ જ છે’, ‘દોરી’, વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૧૯. ચૌધરી, રઘુવીર. ‘ગેરસમજ’ વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ લેખક કૃત વિવિધ વાર્તા સંગ્રહોમાં ગ્રંથસ્થ.
૦૨૦. ચૌહાણ, અંબાલાલ (૨૦૧૫). આકાશગંગા - ૧.
૦૨૧. _____ (૨૦૧૫). આકાશગંગા - ૨.
૦૨૨. જગતાપ, દીપક. ‘કાગડો’ વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૨૩. જોશી, પરીક્ષિત. ‘કુમાર’, ‘નવચેતન’, ‘શબ્દ સૃષ્ટિ’, ‘આખંડાનંદ’, ‘છાલક’, ‘સમણું’, ‘વિ. વિદ્યાનગર’ વગેરે સામયિકોમાં લઘુકથાઓ પ્રકાશિત. ‘હથોડો’ વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૨૩. જોશી, મૂળશંકર (૨૦૦૭). સંવેદનાનું શિલ્પ.
૦૨૪. જોશી, યોગેશ ન. ‘કુમાર’, ‘શબ્દસૃષ્ટિ’, ‘સમણું’, વગેરેમાં લઘુકથાઓ પ્રકાશિત. ‘બંધન’, ‘પોષીપૂનમ’, ‘લાડુ’, ‘નોંધારું’ વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૨૫. ડરજકર, રામુ. ‘જનસત્તા દૈનિક’ વગેરેમાં લઘુકથાઓનું પ્રકાશન. ‘નવો જન્મ’, ‘ચણી બોર’ વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.

૦૨૬. ત્રિવેદી, ઇજ્જતકુમાર (૧૯૮૧). કાસમ માસ્તરનું વસિયતનામું. અમદાવાદ : કુસુમ પ્રકાશન.
૦૨૭. _____ (૧૯૮૧). કાંટા, ગુલાબ અને બાવળના. અમદાવાદ : રૂપાલી પ્રકાશન.
૦૨૮. _____ (૧૯૮૫). સુદામાના તાંદુલ. અમદાવાદ. કુસુમ પ્રકાશન.
૦૨૯. _____ (૧૯૮૭). વામનનાં પગલાં. અમદાવાદ : કુસુમ પ્રકાશન.
૦૩૦. _____ (૧૯૮૮). રાઈના દાણા. અમદાવાદ : કુસુમ પ્રકાશન.
૦૩૧. _____ (૧૯૯૦). ઘર દીવડા. અમદાવાદ : કુસુમ પ્રકાશન.
૦૩૨. _____ (૨૦૧૨). સાતમો કોઠી. ભાવનગર : લટૂર પ્રકાશન
૦૩૩. _____ (૨૦૧૪). મીઠા જળનો લોટો. અમદાવાદ : કુસુમ પ્રકાશન.
૦૩૪. _____ (૨૦૧૪). પ્રતિનિધિ લઘુકથા સંગ્રહ. સંપાદક : સુનીતા ઇજ્જતકુમાર ત્રિવેદી. અમદાવાદ : કુસુમ પ્રકાશન. કુલ ૨૬૭ લઘુકથાઓ પ્રકાશિત. ‘હોંકારો’, ‘ચાલ’, ‘હાકો’, ‘મોઢાના મોળા’, ‘મીંદડી’, ‘લવજી લોડ’, પ્રસન્ન દાંપત્ય’, ‘રોંગ સાઈડ’, ‘વૃક્ષારોપણ’, ‘સુદામાના તાંદુલ’ વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૩૫. ત્રિવેદી, જનક. ‘ઘા’ વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૩૬. ત્રિવેદી, રમેશ (૧૯૮૦). આઠમું પાતાળ. અમદાવાદ : આદર્શ પ્રકાશન.
૦૩૭. _____ (૧૯૮૫). આઈસબર્ગ. અમદાવાદ : આદર્શ પ્રકાશન.
૦૩૮. _____ (૧૯૯૯). સુવર્ણમૃગ. કડી : લેખક.
૦૩૯. _____ (૨૦૧૦). તંતુ. અમદાવાદ : ડિવાઈન પબ્લિકેશન્સ.
૦૪૦. _____ (૨૦૧૩). પોયણું. અમદાવાદ : ગુજરાતી સાહિત્યપરિષદ.
૦૪૧. _____ સંપા., (૨૦૧૩). લઘુકથા આસ્વાદ : રમેશ ત્રિવેદીની લઘુકથાઓ અને આસ્વાદ. કડી : સંપાદક.
૦૪૨. _____ સંપા., (૨૦૧૮). અભિષેક : રમેશ ત્રિવેદીની લઘુકથાઓ અને આસ્વાદ. ભાવનગર : લટૂર પ્રકાશન.
૦૪૩. ત્રિવેદી, રમેશ. ‘તખતપુરા’ (૧૯૯૧). ચીસનો પર્યાય.
૦૪૪. ત્રિવેદી, સુનીતા (૨૦૧૯). અણસાર. અમદાવાદ : કુસુમ પ્રકાશન. ૨૩ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ. ‘કૂંપળ.. કોળાતી અને કુંજરાતી’, ‘એકલોહિયાં’, ‘ઈસ અને ઉપલું’, વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૪૫. _____ (૨૦૨૧). શબરીનાં બોર. ભાવનગર : પ્રતીક પ્રકાશન. ૨૭ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ.
૦૪૬. દક્ષિણી, જિજ્ઞાસુ (૨૦૦૧). સરી પડેલાં મોતી. અમદાવાદ : લેખક. ૫૦

લઘુકથાઓનું સર્જન-પ્રકાશન. 'ઘરનું ઘર', 'છેલ્લી દિવાળી', 'કર્મફળ' વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.

૦૪૭. દરજી, ગોવિંદ. 'સ્ત્રીજીવન', 'રણકાર', 'સખી', પ્રખર, 'નવચેતન', 'સર્જક સેતુ' વગેરેમાં ૨૬ લઘુકથાઓ પ્રકાશિત. 'દાંપત્ય', 'સંસ્કાર', 'જીવ', 'પિતૃવચન' વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૪૮. દવે, તરુલતા (૨૦૦૧). એક પળ. અમદાવાદ : રન્નાદે પ્રકાશન.
૦૪૯. દવે, બકુલ. વિવિધ સામયિકોમાં ૩૫ લઘુકથાઓ પ્રકાશિત. 'ડાઇંગ ડિકલેરેશન', 'વૈધવ્ય', 'નકામું ઘાસ' વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૫૦. દેસાઈ, કેશુભાઈ. ૩૦થી અધિક લઘુકથાઓ વિવિધ ગુજરાતી સામયિકોમાં પ્રકાશિત. 'ચટકા' વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૫૧. દેસાઈ, સાબેરા મહેબૂબ. (). 'સનય'. અમદાવાદ : લેખક (૩૦૧/ડી, રોયલ અકબર રેસિડેન્સી, રોયલ અકબર ટાવર, સરખેજ રોડ, અમદાવાદ - ૩૮૦૦૫૫).
૦૫૨. પટેલ, જગદીશ (૨૦૦૮). રખોપું. અમદાવાદ : રંગદ્વાર. ૮૫ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ.
૦૫૩. ____ (૨૦૧૨). ફેંસલો. અમદાવાદ : લેખક. ૭૧ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ.
૦૫૪. ____ (). 'તંતુઘર'. અમદાવાદ : ૧૪૦ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ.
૦૫૫. નાયક, જનક. 'દ્વિધા' વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૫૬. પટેલ, ચીમન 'ચમન'. 'પેઇન્ટિંગ', વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૫૭. પટેલ, નટવર (૨૦૦૬). અચાનક આવેલો વરસાદ. અમદાવાદ : ભાવિક પબ્લિકેશન. ૫૨ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ. 'હીંચકો', 'બગલઘોડી', 'રૂપલનો થપ્પો', 'અચાનક આવેલો વરસાદ', 'કાગળની હોડી' વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૫૮. પટેલ, પ્રેમજીભાઈ (૧૯૮૫). ત્રેપનમી બારી. અમદાવાદ : પાર્શ્વ પબ્લિકેશન.
૦૫૯. ____ (૨૦૦૩). અમૃતવર્ષા. અમદાવાદ : પાર્શ્વ પબ્લિકેશન.
૦૬૦. ____ (૨૦૧૦). સ્પર્શમણિ. અમદાવાદ : પાર્શ્વ પબ્લિકેશન.
૦૬૧. ____ (૨૦૧૩). અવેર. ગાંધીનગર : મધુ પ્રકાશન.
૦૬૨. ____ (૨૦૧૬). કીડીકથા. હિંમતનગર : અરાવલી પ્રકાશન.
૦૬૩. ____ (૨૦૧૮). રશિયાભર સુખ. હિંમતનગર : અરાવલી પ્રકાશન.
૦૬૪. ____ (૨૦૨૦). કીડીનું ઝાંઝર. હિંમતનગર : અરાવલી પ્રકાશન.
૦૬૫. પટેલ, મણિલાલ ન. 'જગતમિત્ર' (૨૦૧૭). આગિયાનાં અજવાળાં. અમદાવાદ : અવનિકા પ્રકાશન. ૪૩ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ. શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ : 'અસલીનકલી', 'ઘર', 'ચોરી' વગેરે.

૦૬૬. પટેલ, મયંક. 'બુદ્ધો' વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૬૭. પટેલ, મોહનલાલ. (૧૯૭૦). પ્રત્યાલંબન. અમદાવાદ : વોરા એન્ડ કંપની.
વાર્તાઓ તથા લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ.
૦૬૮. ____ (૧૯૮૧). ઝકળમાં સૂરજ ઊગે. અમદાવાદ : આદર્શ પ્રકાશન.
૦૬૯. ____ (૨૦૦૧). ૯૯ લઘુકથાઓ. અમદાવાદ : હર્ષ પ્રકાશન.
૦૭૦. ____ (૨૦૦૩). વિકલ્પ. અમદાવાદ : ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ. લેખક
દ્વારા અંદાજિત ૫૦૦ લઘુકથાઓનું સર્જન.
૦૭૧. ____ સંપા. (૧૯૮૪). ૪૦ લઘુકથાઓ. કડી : સાહિત્યવર્તુળ.
૦૭૨. ____ સંપા. (૧૯૮૫). ગુજરાતી પ્રતિનિધિ લઘુકથાઓ. અમદાવાદ :
આદર્શ પ્રકાશન.
૦૭૩. ____ સંપા. (૨૦૧૯). ગુજરાતી લઘુકથાસંચય. નવી દિલ્હી : સાહિત્ય
અકાદમી. પસંદગીની ૭૫ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ.
૦૭૪. પટેલ, લિપિ. ૫ લઘુકથાઓ. 'સમશું', 'વિશ્રામ' વગેરે સામયિકોમાં પ્રકાશિત.
'ગુજરાતી લઘુકથા સંચય' (૨૦૧૯)માં 'હોબી' સમાવિષ્ટ.
૦૭૫. પટેલ, સાં. જે. (૧૯૮૪). સોનાની ઢીંગલીઓ. ડાંગરવા : લેખક. ૫૦
લઘુકથાઓ.
૦૭૬. ____ (૨૦૦૮). નવા ફણગા. અમદાવાદ : રન્નાદે પ્રકાશન. ૭૫
લઘુકથાઓ. 'સગું લોહી', 'રૂપાની ખુશી', 'એસ. ટી. ડેપોનું
સરનામું', 'ફલેટના લોકો' વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૭૭. પટેલ, હસમુખ. 'શૂન્યમ', 'સંવેદન' વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓનું સર્જન.
૦૭૮. પરમાર, ઈશ્વર (૧૯૮૭, ૧૯૮૨, ૧૯૮૪). તુલસીની માળા. રાજકોટ :
પ્રવીણ પ્રકાશન. ૩૦ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ. 'આસમાની રંગનું
આલબમ', 'યુનિકોર્મ', 'ઢોરાં', 'ન કરવાની વાત' વગેરે શ્રેષ્ઠ
લઘુકથાઓ. હિન્દી અનુવાદ : ૨૦૦૧.
૦૭૯. ____ સંપા., (૨૦૧૫). મટુકીમાં માધવ. અમદાવાદ : અવનિકા પ્રકાશન.
શિક્ષણ વિષયક ૫૦ લઘુકથાઓનું સંપાદન.
૦૮૦. પરમાર, જ્યોતિ. 'કુમાર' અને 'મમતા' સામયિકોમાં પ્રકાશિત લઘુકથાઓ :
'હેપ્પી મધર્સ ડે', 'હેન્ડ રાઈટિંગ' વગેરે.
૦૮૧. પરમાર, તલકશી (૧૯૮૦). લક્ષ્યવેધ. સુરેન્દ્રનગર : લેખક. ૪૫
લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ.
૦૮૨. ____ (૨૦૦૨). ક્ષણાર્ધ. સુરેન્દ્રનગર : લેખક. ૫૧ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ.
૦૮૩. ____ (૨૦૦૭). પ્રતિબિંબ. સુરેન્દ્રનગર : લેખક. ૫૧ લઘુકથાઓ

સમાવિષ્ટ.

૦૮૪. — (૨૦૧૭). સફરની ક્ષણ. સુરેન્દ્રનગર : લેખક. (માધવનગર જંકશન રોડ, સુરેન્દ્રનગર). ૫૧ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ. ('ભીના સૂકા હોઠ', 'ખાલીપો', 'નોન સ્ટોપ', 'ડાઘો', 'ખોટો સિક્કો', 'એન્ટિક્સ', વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૮૫. પરમાર, ધરમસિંહ (૨૦૧૩). કોતરેલી ક્ષણો : લઘુકથા સમગ્ર. 'તરસ' વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૮૬. પંડ્યા, હરિત (૧૯૮૯). હાઈર. નડિયાદ : દમયંતી પંડ્યા.
૦૮૭. — (૨૦૦૯). ક્ષણોનાં શિલ્પ. અમદાવાદ : હર્ષ પ્રકાશન (ગુર્જર). ૧૯૨ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ. 'લાકડી', હાઈર, 'મા-દીકરી', 'અપરણિતા', 'ઝરખ', 'ગેરશિસ્ત', વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૮૮. પંડ્યા, હરીશ (૨૦૦૯). ભીની માટીની સુગંધ. રાજકોટ : ભરાડ ફાઉન્ડેશન. ૭૦ લઘુકથાઓ. 'ભીની માટીની સુગંધ', 'પશ્ચાત્તાપ', 'ચોર' વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૮૯. પારેખ, રવીન્દ્ર. 'મમી' વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૯૦. પૂંજાણી, કમલ (૨૦૧૮). કથા સપ્તક. જામનગર : સપ્ત ગકાર સેવા-સાધના કેન્દ્ર. અન્ય કૃતિઓ ઉપરાંત ૭ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ. 'બાપુની વ્યાખ્યાશક્તિ', 'શિક્ષા, પરીક્ષા અને દીક્ષા', 'અનાથ', 'ટકોર', વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૯૧. બારડ, નરેન (૧૯૮૫). સંસ્કૃત.
૦૯૨. — (૧૯૯૦). ઝુમ્મર.
૦૯૩. — (૧૯૯૪). મત્સ્યવેદ.
૦૯૪. બોરાણિયા, હસમુખ. જૂઓ કાચા, રવજીભાઈ.
૦૯૫. બોરીસાગર, રતિલાલ. 'કુમાર', 'મુદ્રાંકન', 'નિરીક્ષક', વગેરે સામયિકોમાં લઘુકથાઓનું પ્રકાશન. 'કર્ણ', 'આલંબન', 'મલયચંદનનો છોડ', 'પુનરલગ્ન', વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૯૬. બ્રહ્મભટ્ટ, પ્રસાદ (૨૦૦૮). શોધ. અમદાવાદ : ડિવાઈન પબ્લિકેશન. ટૂંકી વાર્તાઓની સાથે ૮ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ. 'પાર્થી' વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૦૯૭. બ્રહ્મભટ્ટ, ભગીરથ (૨૦૦૫). ક્ષણનો ઝરખો. અમદાવાદ : રન્નાદે પ્રકાશન. ૧૦૫ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ. પ્રથમ પ્રકાશન ૧૯૮૮. 'ખૂંટવું', 'અગ્નિપરીક્ષા', 'ભાવનગર', 'પર્ણ વિચ્છેદ', વગેરે લેખકની શ્રેષ્ઠ

લઘુકથાઓ.

૦૮૮. ભટ્ટ, મુકુંદ (૨૦૦૦). તરસ. અમદાવાદ : ભટ્ટ પરિવાર. ૩૦ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ. 'બહુરૂપી', 'ભવાયો', 'તરસ' વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ. 'કુમાર', 'આખંડ આનંદ', વિવિધાનગર' વગેરેમાં પ્રકાશિત.
૦૮૯. ભટ્ટ, રાજીવ 'દક્ષરાજ'. 'જીવન પ્રકાશ', 'પ્રખરા' વગેરે સામયિકોમાં ૨૭ લઘુકથાઓ પ્રકાશિત. 'રમકડાં', 'ફૂપળ ફૂટે', 'ઝડી', 'કાગડી', વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૧૦૦. ભટ્ટ, વિનોદ. 'ખેલ' વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૧૦૧. ભાટિયા, સંદીપ. સંપા. (૨૦૦૪). બોન્સાઈ.
૧૦૨. મકવાણા, જયંતી (૧૯૮૨). અ નામનો માણસ. કેશોદ : લેખક. ૩૦ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ. : 'ભારી', 'કંજૂસ', 'હિંસક પ્રાણી', શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૧૦૩. ____ સંપા. (૧૯૮૦). ક્ષણોના આકાશમાં. કેશોદ : લેખક. ૭૯ લઘુકથાઓનું સંપાદન.
૧૦૪. મકવાણા, જી. બી. (૨૦૧૫). મનોવેદના.
૧૦૫. મહુવાકર, નસીમ (૨૦૨૦). બસ અમસ્તાં જ. અમદાવાદ : જોય એન્ટરપ્રાઈઝ. ૫૦ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ. 'ચાંદલો', 'તાવડી', 'ખીર', વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૧૦૬. મહુવાકર, હરીશ (૨૦૦૦). પ્રતિ. અમદાવાદ : પાર્શ્વ પબ્લિકેશન. ૨૫ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ. 'રેલગાડી', 'શબરી', 'વાવણી' વગેરે ધ્યાનપાત્ર.
૧૦૭. ____ (૨૦૨૦). મનાલીની હવા. અમદાવાદ : શબ્દલોક પ્રકાશન. ૫૦ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ. 'બેવફાઈ', 'વિસ્તરણ', 'આધાર' ધ્યાનપાત્ર.
૧૦૮. મહુવાકર, હરીશ અને મહુવાકર, નસીમ (૨૦૦૫). અમે. ભાવનગર : જિત પ્રકાશન. બંને લેખકોની ૨૫-૨૫ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ. 'ઘર', 'ઘા', 'ખાટલા', 'લહેરખી' વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૧૦૯. ____ (૨૦૧૬). ફરીથી. ભાવનગર : લટૂર પ્રકાશન. બંને લેખકોની ૨૫-૨૫ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ. 'કિંમત', 'ટ્યૂનિક', 'સૂરજમુખી', 'કોઈનું કોઈ', 'ડગલું', 'ફી' વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૧૧૦. માય ડિયર જ્યુ (ગોહિલ, જયંતીલાલ). 'શેરડી', વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ.
૧૧૧. મોઢા, જયંત (૨૦૧૯). સૂક્ષ્માતિ. પોરબંદર : લેખક. ૫૧ લઘુકથાઓ.

- ‘સાયકોલોજી’, ‘આતંક’, ‘ઘરગોખલા’ વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૧૧૨. મોદી, નગીન (૨૦૦૭). જમણો હાથ કોણી સુધી
૧૧૩. યાજ્ઞિક, નિરંજન. ‘પગથિયાં પર અધૂરી મૂકેલી વાત’. વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓનું સર્જન.
૧૧૪. રાજ્યગુરુ, ઉમાકાન્ત (૧૯૯૨, ૨૦૧૯). અણોરણ્યમ. તળાજા, જિ. ભાવનગર : લેખક. ૪૫ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ. ‘સાવધાન’, ‘તમને નહીં સમજાય’, ‘વસમું લાગે છે (એક વસમી સદી)’, શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ. ૩૦ અપ્રગટ.
૧૧૫. રાજ્યગુરુ, વિજય (૨૦૦૫). રૂપેરી વાળ.
૧૧૬. રાઠોડ, ધર્મેન્દ્રસિંહ (૨૦૧૮). કૂંપળ લીલીછમ. અમદાવાદ : કોમલ પબ્લિકેશન. ૭૨ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ. ‘આસ્થા’, ‘બેન્ક બેલેન્સ’, દૂધ પીતી વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૧૧૭. રાયજદા, રાજેન્દ્રસિંહ. ‘કુમાર’, ‘દષ્ટિ’, ‘પથિક’, નવરોઝ (કલકત્તા) વગેરે સામયિકોમો લઘુકથાઓ પ્રકાશિત. ‘માનતા’, ‘માળો’, ‘બે આંખો’, ‘પત્ર’ વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૧૧૮. રાવલ, પ્રફુલ્લ (૧૯૯૫). નાજુક ઢાણ.
૧૧૯. રાવલ, પ્રફુલ્લ અને મકવાણા, જયંતી, સંપા., (૨૦૦૪). ગુજરાતી લઘુકથા સંચય. અમદાવાદ : ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ. ૭૬ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ.
૧૨૦. રાવલ, સુમંત. વિવિધ સંપાદનોમાં ગ્રંથસ્થ. ‘છત્રી’, ‘શિસ્ત’, ‘લપડાક’ વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૧૨૧. રાવળ, ઉપેન્દ્ર (૨૦૦૩). વાયા.
૧૨૨. રોય, દિલીપ. ‘શબ્દોના આંસુ’ વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૧૨૩. લુણાગારિયા, પી. એમ. ‘કાયાનું કલ્યાણ’ વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૧૨૪. લુહાર, કરસનદાસ. ‘ફળિયામાં ફૂલો’ વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૧૨૫. વસાવડા, અશ્વિન (૧૯૮૪). કિટ્ટા. જૂનાગઢ : લેખક.
૧૨૬. — (૨૦૧૦). તર્પણ. રાજકોટ : પ્રવીણ પ્રકાશન. ‘કુમાર’, ‘અખંડ આનંદ’, ‘સમર્પણ’, નવચેતના’, દિવ્ય ભાસ્કર’, ‘ફૂલછાબ’ વગેરેમાં લઘુકથાઓ પ્રકાશિત. ‘કિટ્ટા’, ‘હારજિત’, ‘વારસો’, ‘તર્પણ’, ‘શુકનિયાળ’, વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ. ૬૫ લઘુકથાઓ પ્રકાશિત.
૧૨૭. વાંક, બહાદુરભાઈ (૧૯૮૬). હોનારત.
૧૨૮. વ્યાસ, જિજ્ઞેશ (૨૦૧૫). અંતરધ્વનિ.

૧૨૯. શાસ્ત્રી, વિજય. ‘નવચેતના’, ‘નવનીત-સમર્પણ’, ‘વિ-વિદ્યાનગર’, ‘ઉત્સવ’, વગેરે સામયિકોમાં લઘુકથાઓ પ્રકાશિત. ‘તોફાની બાબો’, ‘વધઘટ’, યંત્રમાનવ’, ‘સજા’ વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ. જર્મન લેખકોની કેટલીક લઘુકથાઓનો ગુજરાતી અનુવાદ.
૧૩૦. શ્યામ, તરંગી (૨૦૦૯). ફેંસલો. લઘુકથા સંગ્રહ પ્રકાશિત.
૧૩૧. સરવૈયા, રેખાબા (૨૦૦૪). રેત પર લખાયેલા અક્ષરો. જૂનાગઢ : લેખિકા; વિકેતા : અમદાવાદ : રન્નાદે પ્રકાશન. ૬૦ લઘુકથાઓ.
૧૩૨. ____ (૨૦૧૬). ખોબામાં દરિયો. અમદાવાદ : ગૂર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય. ૬૭ લઘુકથાઓ સમાવિષ્ટ. ‘કુમાર’, પરબ’, શબ્દસૃષ્ટિ’, ‘નવચેતન’, ‘અખંડ આનંદ’ વગેરે સામયિકોમાં લઘુકથાઓ પ્રકાશિત. ૨૫૦-૩૦૦ જેટલી લઘુકથાઓનું સર્જન. ‘મારું ઘર’, ‘નિશાની’, ‘કર્મયોગ’, ‘ગંધ’, બુઢી ધાર’, ‘સંતાનના સોગંદ’, વગેરે શ્રેષ્ઠ લઘુકથાઓ.
૧૩૩. સંઘવી, સૂર્યકાન્ત (૧૯૮૨). લઘુચાલીસી. રાજકોટ : વ્યંજન.
૧૩૪. ____ (૧૯૮૯). લઘુલય. રાજકોટ : મીત પ્રકાશન. ૧૮૦થી અધિક લઘુકથાઓનું સર્જન. ‘કુમાર’, ચાંદની’, વગેરેમાં પ્રકાશિત.
૧૩૫. ____ સંપા., (૧૯૮૯). લઘુકથા રંગરેખા. રાજકોટ : રંગરેખા સાહિત્ય સંસ્થા.
૧૩૬. સુથાર, ભાગવત (૨૦૦૬). પ્રતિધ્વનિ.
૧૩૭. સુથાર, ભાગવત, રોય, દિલીપ અને ત્રિવેદી, રમેશ સંપા., (૨૦૦૩). લઘુકથા વિશેષ. અમદાવાદ : રન્નાદે પ્રકાશન.
- લઘુકથા વિવેચન.**
૧૩૮. ત્રિવેદી, રમેશ (૨૦૦૮). લઘુકથા વિમર્શ. અમદાવાદ : રન્નાદે પ્રકાશન.
૧૩૯. પટેલ, મોહનલાલ (૨૦૦૭). લઘુકથા : સ્વરૂપ પરિચય. અમદાવાદ : લેખક.
૧૪૦. પટેલ, સાં. જે. (૧૯૮૪). “લઘુકથાનું સ્વરૂપ અને નિરૂપણ. સોનાની ઢીંગલીઓ. ડાંગરવા : લેખક. ૫- ૨૪.
૧૪૧. બ્રહ્મભટ્ટ, પ્રસાદ (૨૦૧૦). “ગુજરાતીમાં લઘુકથાઓ.” અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : આધુનિક અને અનુઆધુનિક. અમદાવાદ : પાર્શ્વ પ્રકાશન.
૧૪૨. બ્રહ્મભટ્ટ, ભગીરથ (૨૦૧૫). “નિવેદન : [લઘુકથા સ્વરૂપ વિવેચન].” ક્ષણનો ઝરૂખો. અમદાવાદ : રન્નાદે પ્રકાશન.

